

"Déu no existeix"

La cara més cruel de qualsevol cataclisme natural és la pèrdua d'una vida humana. Al nostre país ja són disset les que han fet perdre els últims incendis. Aquesta és la crònica d'un dolor, el que assola el poble de Millars, que ha perdut sis veïns en la lluita contra el foc.

Dimarts, dia 5 de juliol, a les 15.30 de la vesprada, el poble de Millars respirava dificultosament dins un ventre de fum. Tothom guaitava malhumorat per la porta dels bars, amb cervesa o refrescos a la mà. L'aigua mineral s'havia exhaurit en tot Millars, empassada per goles arrebossades de cendra.

Uns quants autobusos decoraven, metàl·licament erms, l'entrada del poble. Eren allí per si arribava l'ordre d'evacuació, cosa que semblava aleshores molt possible, si pensem que el foc, tímidament controlat, allargava braços de vertigen taronja per tastar les cases, la terra d'habitatge. Els arbres que abans protegien el poble de tot mal, fotosintetitzant puresa, han quedat ara eviscerats, com l'esperança dels humans amb els quals conviuen. Un esquiol socarrat es mira els budells ferrats, com una víctima oracular d'un harúspex en combustió. Al costat, una indicació de tràfec mostra un somriure sinistre, que les flames han tallat sobre el metall. En la vila, la gent contemplava aquell dia els inacabables remolins de fum, les formes oníriques de la boira encesa, belles i aterrades. El tema de conversa era el sofriment: "Com es pot perdre tan prompte una vida humana? Si... un moment abans d'endinsar-se en el foc, corriem, cridaven, vivien... I ara no són res, ja no són, com si mai no hagueren estat". Els sanglots tallaven la reflexió retòrica de la dona, aixafada pel xoc, per la poderosa ranera de la mort.

Pèrdua. La matinada anterior, l'incendi gegantí originat en Dos Aigües havia passat un tribut implacable a sis brigadistes voluntaris de Millars, entre ells Àngel Luis Pérez, regidor municipal pel PP, reconeguts com a fills del poble i alguns d'ells emparentats. Tots havien mort provant de sufocar les flames, quan una cortina de foc i densos núvols de fum encerclaren els dos vehicles d'auxili contra incendis amb què viatjaven. Dos supervivents de la brigada es troben gravíssimament ferits i, en el moment d'escriure aquest reportatge, es recuperen a la ciutat sanitària La Fe de València. No és l'únic cas de pèrdua irreparable que el caos de les flames va causant al nostre país. Al Principat, dues persones grans perderen la vida el dia 5, encerclats per les flames a la masia de Casseres, en els focs del Berguedà i del Bages. El dia abans, tres excursionistes terrasencs deperien a conseqüència del foc de Collbató. El dia 6, un equip de rescat aeri que intentava controlar la catàstrofe ígnia que ha devorat en gran part la Serra de Mariola es va estavellar. L'avió model Antònov, cedit pel Govern de Portugal, va caure encès a terra, i en resultaren morts cinc tripulants, oriünds de Portugal i Ucraïna. El sisè viatger, també ucraïnès, va resultar ferit, com també un voluntari que volia ajudar els aviadors després de l'accident. El dia 7 es descobria el cadàver d'un pastor, calcinat a Tous, a tocar a les seves ovelles. A tot això, hem d'afegir-hi les persones que han desaparegut enmig de la convulsió de fla-

mes (com un home gran d'Ortells), un bon nombre més de ferits i els incalculables naufragis econòmics i ecològics. Tot plegat ha contribuït a crear una desolació impotent que, el dia de l'enterrament dels morts de Millars, va tenir la més rapaç prova de fe.

A les 17.30 de la tarda de dimarts, dia 5, els sis fèretres que contenien els cadàvers dels morts de Millars arribaven al poble enmig del perill continu d'una extinció no completa del foc. Mentre l'església del poble rebia les despulles, una gernació de visitants hi acudien per sumar-se a la totalitat dels veïns que volien acompanyar els finats en el seu últim passeig terrenal. Alguns homes miraven el cel, com esperant un senyal diví en forma d'hydroavió. Però cap aparell seràfic no hi va aparèixer. "No ve ningú. Podríem cremar-nos tots com pollastres i no vindria nigu" —deia un llaurador mullant-se la cara amb Fanta de taronja—. "No et preocupes, ja vindran. Crec que Lerma ha d'acudir al soterrar", contestava un amic amb un gest cínic.

L'enterrament. Les escenes de dolor omplien a les 19.30 l'avinguda principal, de Sáez Merino, dita així en honor dels propietaris de l'imperi Lois, originaris de la vila. Ràbia, incomprensió, famílies arrasades... L'horror d'una mort sobtada multiplicada per sis. Les mirades d'hostilitat envers els periodistes eren comunes. L'aparició de Joan Lerma i el seu gabinet, envoltats de grans mesures de seguretat, va crear commoció. "Déu no existeix. Vostè havia d'ocupar el lloc del meu marit!", l'increpà la dona d'una de les víctimes. El president mantenia un gest constrenyit, fent-se càrrec de la tempesta d'emocions. Al seu costat, Francisco Granados, delegat del govern central a València, esgrimia

un rostre impertèrrit, sense variació. No hi havia diferència de quan va anunciar, el dia 12 de juny proppassat, la derrota electoral del PSOE o de quan vaticinà la immediata captura d'Antonio Anglés. Hieratisme enmig d'un magma visceral.

Al fons del camí que condueix al cementeri, la gran paradoxa: llengües enceses bramaven sota el cementeri, en una galta de la muntanya. Aquells que el foc havia engolit serien soterrats al bell mig de la mateixa incandescència. La situació podia esdevenir difícil, si les flames continuaven avançant. Un home de Lerma deia:

—Potser fóra necessari un augment del control operatiu. Això pot complicar-se.

—*Anda ya, anda ya* —li contestava un company de gabinet.

Finalment, entre borrasques de llàgrimes, va finalitzar el sepeli. La plana major del govern autònom ja havia marxat feia estona. El president Joan Lerma declarava abans a EL TEMPS que no considerava que la política ambiental de la Generalitat haguera fallat, "tot i que ens trobem davant una immensa desgràcia". L'endemà, els recels envers els mitjans de comunicació no havien fet sinó augmentar ("ens esteu assetjant", deia un ex-alcalde socialista de Millars). Un toc de queda i silenci ofegava l'ambient. El foc havia decidit de no tocar les cases del poble i canviar de direcció, vers Cortes de Pallars i El Oro, poblacions a prop.

A les muntanyes de Millars, uns pocs veïns observaven el cel. Cap helicòpter, cap hidroavió. Sense ocells de ferro que els travessaren, els núvols anaven confonent-se en brofegades negres de fum i d'ofec. I els humans, febles i romputs, continuaven preguntant-se el com i el perquè de la seua derrota. **Joan M. Oleaque**

A les fotografies de l'esquerra, Millars es consumeix entre les flames. A la dreta, el vehicle on viatjava el regidor del PP que va morir enmig del foc juntament amb sis brigadistes. El poble de Millars s'ha vist abocat a una impotent frustració que es va convertir en desesperació el dia de l'enterrament dels veïns morts en l'incendi.